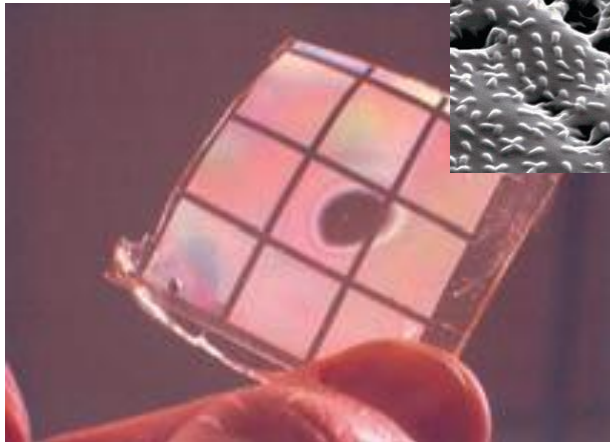
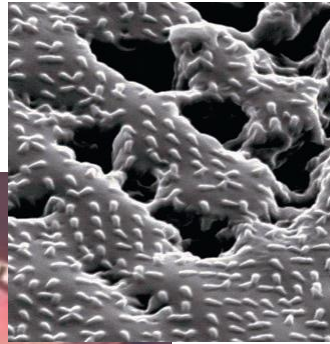
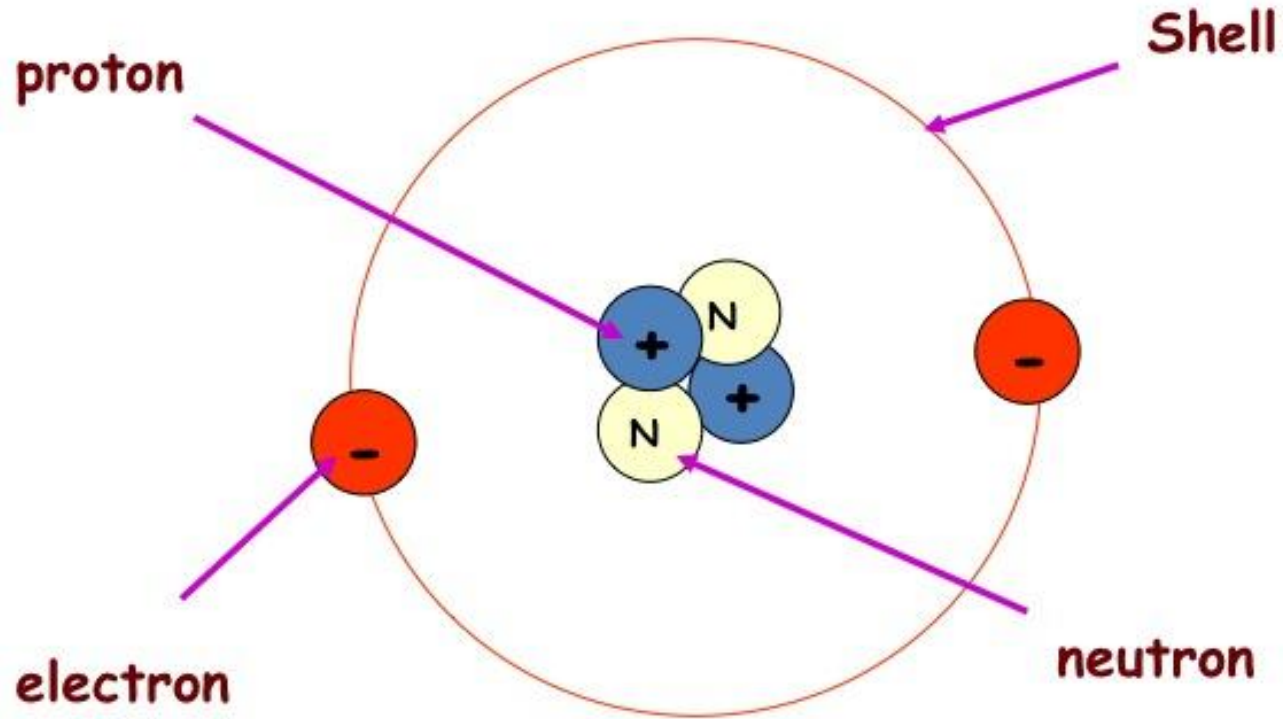

فصل دوم: ساختار اتمی و برهمکنش های بین اتمی

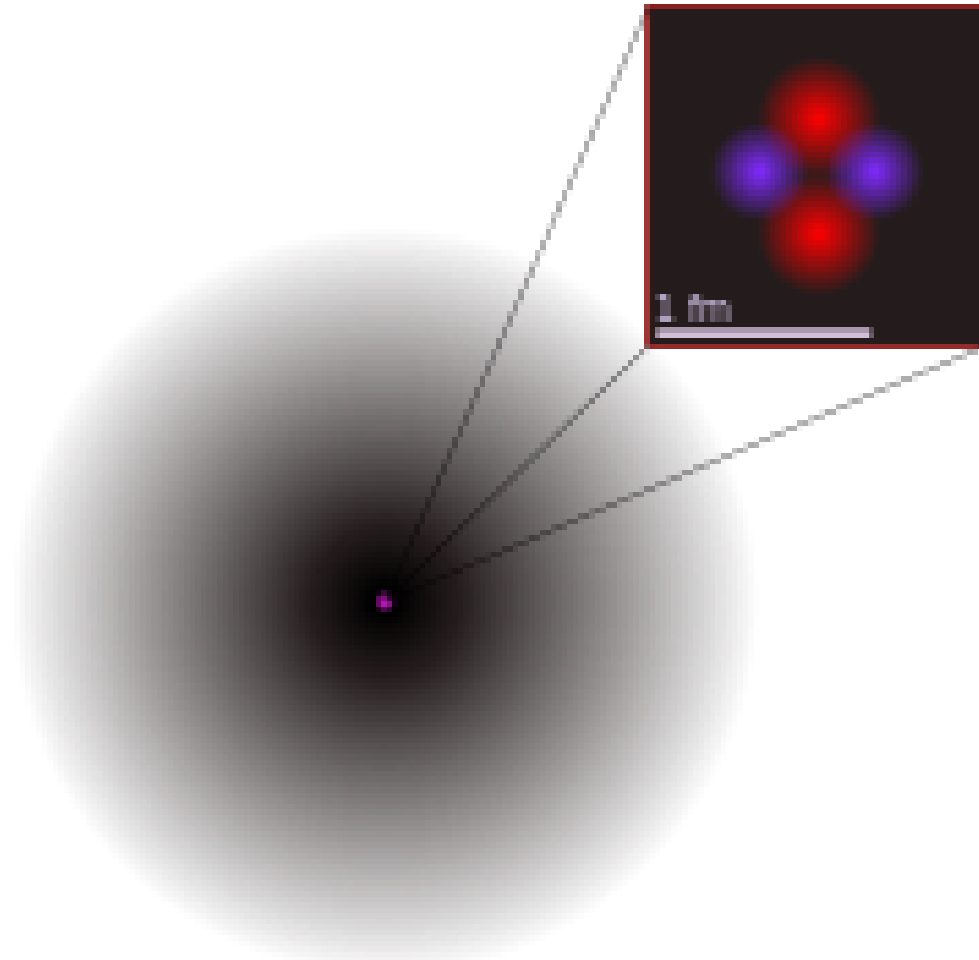

- آنچه در این فصل می آموزیم:
- آشنایی با ساختار اتم
- تعیین انرژی پیوند
- انواع پیوندها
- تاثیر نوع پیوند بر خواص مواد

مطالعه ساختار اتم

آرایش الکترونی اتم

$$1 \text{ \AA} = 100,000 \text{ fm}$$

آرایش الکترونی در اتم هلیم

Adapted from
Wikipedia

مشخصات اعداد کوانتومی در اولین چهار قشر

تعداد الکترون ها در سطوح انرژی مختلف	عدد کوانتومی اسپین	عدد کوانتومی مغناطیسی (تعداد موقعیت ها)	موقعیت ها و سطوح انرژی پایین	عدد کوانتومی فرعی	مدارات اصلی	عدد کوانتومی اصلی ()
۲	+1/2, -1/2	۱	s	۰	K	۱
۲ ۶	+1/2, -1/2	۱ ۳	s p	۰ ۱	L	۲
۲ ۶ ۱۰	+1/2, -1/2	۱ ۳ ۵	s p d	۰ ۱ ۲	M	۳
۲ ۶ ۱۰ ۱۴	+1/2, -1/2	۱ ۳ ۵ ۷	s p d f	۰ ۱ ۲ ۳	N	۴

جدول تناوبی

کاهش خواص فلزی

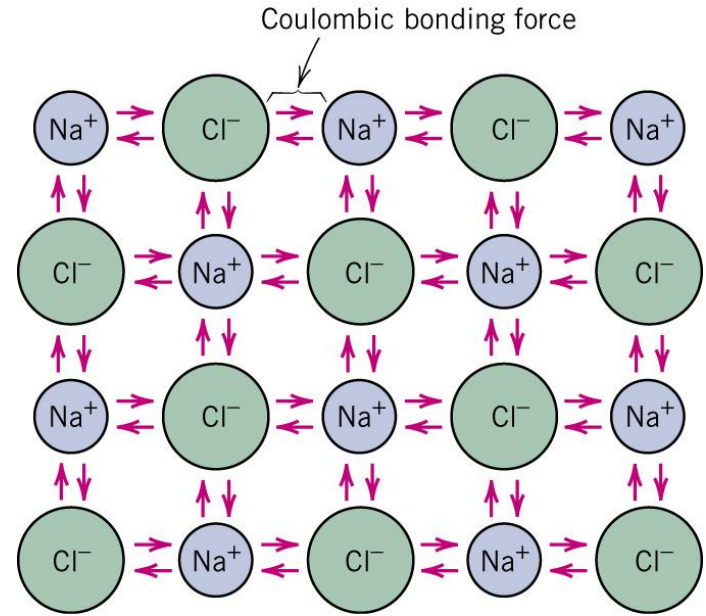
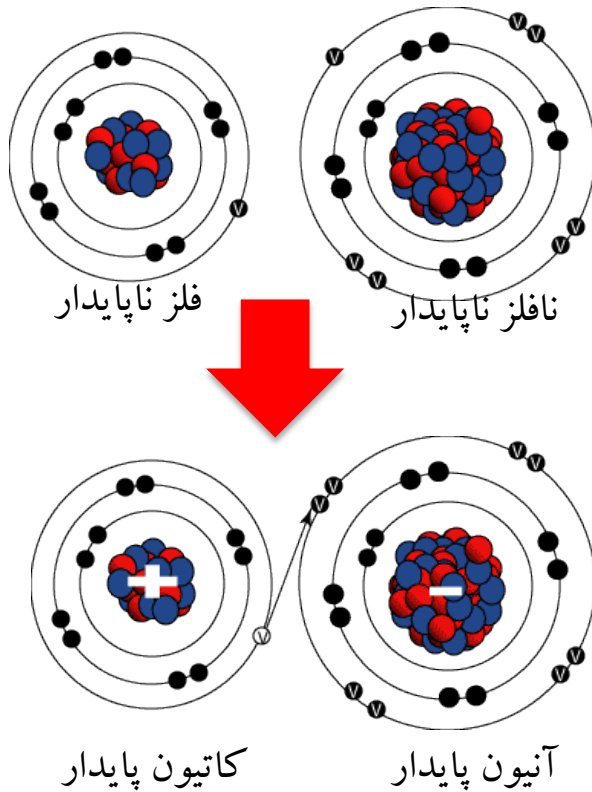
افزایش خواص فلزی

IA													0							
H																			He	
2.1																			-	
Li	IIA												III A	IV A	VA	VIA	VII A		Ne	
1.0	Be												B	C	N	O	F		-	
1.5													2.0	2.5	3.0	3.5	4.0			
Na	Mg												Al	Si	P	S	Cl		Ar	
0.9	1.2												1.5	1.8	2.1	2.5	3.0		-	
		IIIB	IVB	VB	VIB	VII B	VIII			IB	IIB									
K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br			Kr	
0.8	1.0	1.3	1.5	1.6	1.6	1.5	1.8	1.8	1.8	1.9	1.6	1.6	1.8	2.0	2.4	2.8			-	
Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I			Xe	
0.8	1.0	1.2	1.4	1.6	1.8	1.9	2.2	2.2	2.2	1.9	1.7	1.7	1.8	1.9	2.1	2.5			-	
Cs	Ba	La-Lu	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At			Rn	
0.7	0.9	1.1-1.2	1.3	1.5	1.7	1.9	2.2	2.2	2.2	2.4	1.9	1.8	1.8	1.9	2.0	2.2			-	
Fr	Ra	Ac-No																		
0.7	0.9	1.1-1.7																		

افزایش الکترونگاتیویته

افزایش الکترونگاتیویته

پیوند یونی

شمایی از پیوند یونی
در نمک طعام

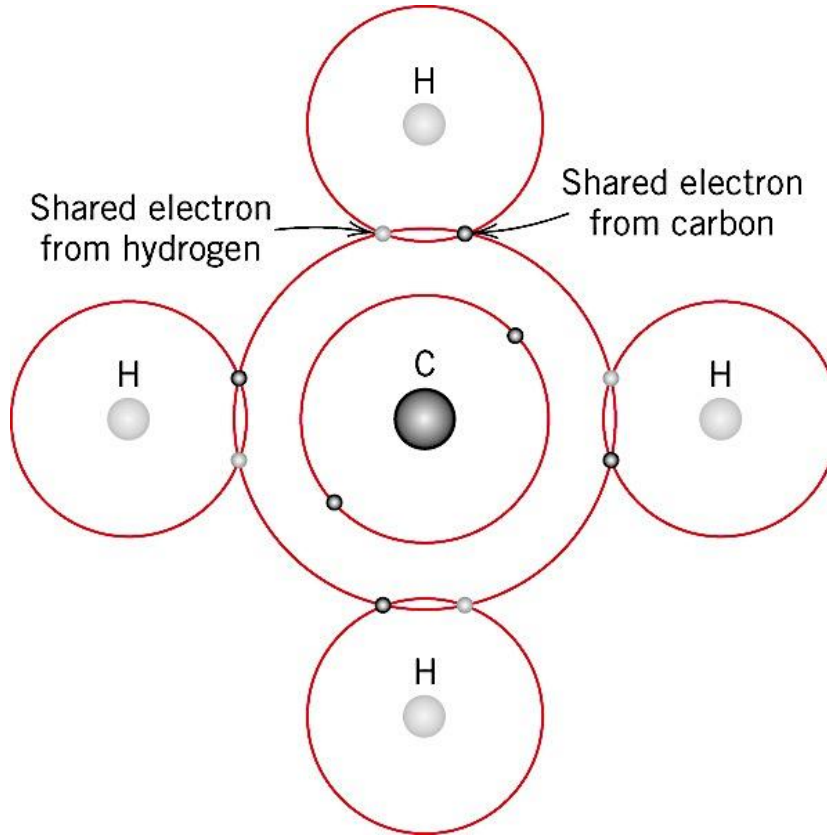
پیوند یونی

IA																		0	
H																		He	
2.1	IIA												IIIA	IVA	VA	VIA	VIIA	-	
Li	Be												B	C	N	O	F	Ne	
1.0	1.5												2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	-	
Na	Mg												Al	Si	P	S	Cl	Ar	
0.9	1.2												1.5	1.8	2.1	2.5	3.0	-	
		IIIB	IVB	VB	VIB	VII B	VIII				IB	IIB							
K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr		
0.8	1.0	1.3	1.5	1.6	1.6	1.5	1.8	1.8	1.8	1.9	1.6	1.6	1.8	2.0	2.4	2.8	-		
Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe		
0.8	1.0	1.2	1.4	1.6	1.8	1.9	2.2	2.2	2.2	1.9	1.7	1.7	1.8	1.9	2.1	2.5	-		
Cs	Ba	La-Lu	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn		
0.7	0.9	1.1-1.2	1.3	1.5	1.7	1.9	2.2	2.2	2.2	2.4	1.9	1.8	1.8	1.9	2.0	2.2	-		
Fr	Ra	Ac-No																	
0.7	0.9	1.1-1.7																	

Give up electrons

Acquire electrons

پیوند کوالانسی

کربن دارای ۴ الکترون والانس است
نیاز به ۴ الکترون دارد.
هر هیدروژن ۱ الکترون والانس دار
یک الکترون می خواهد.

شمایی از مولکول متان

نمونه هایی از پیوند کووالانسی

Key

- 29 → Atomic number
- Cu → Symbol
- 63.54 → Atomic weight

Nonmetal

Intermediate

HF

H₂O

CH₄

C(diamond)

SiC

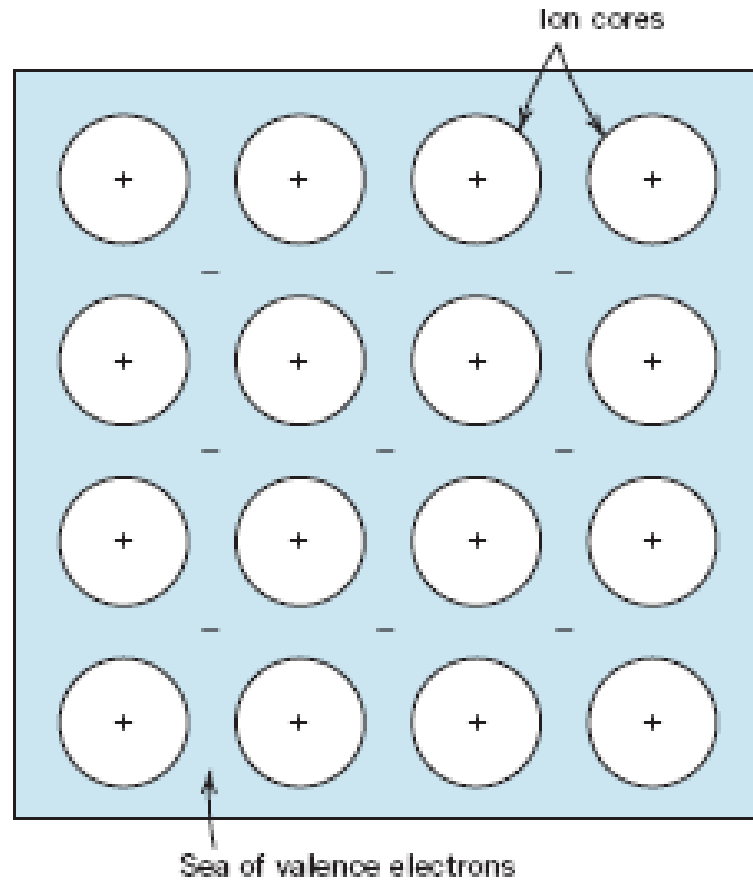
F₂

GaAs

H₂

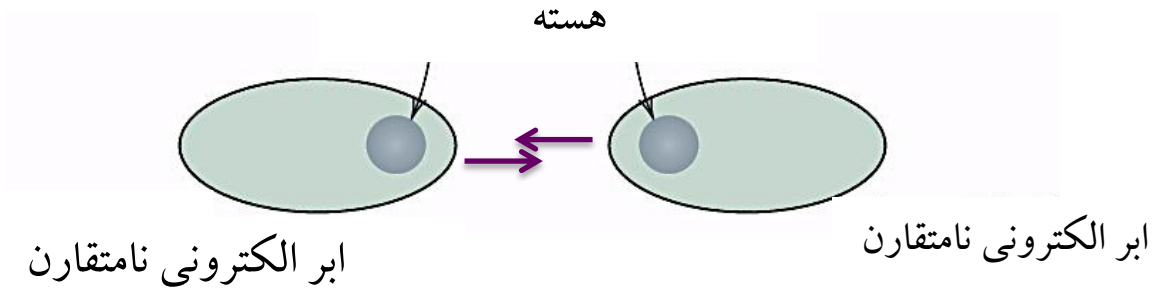
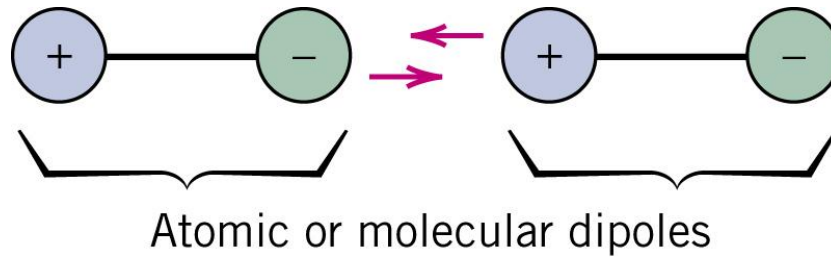
1 H 1.0080	2 He 4.0026																
3 Li 6.939	4 Be 9.0122																
11 Na 22.990	12 Mg 24.312																
19 K 39.102	20 Ca 40.08	21 Sc 44.956	22 Ti 47.90	23 V 50.942	24 Cr 51.996	25 Mn 54.938	26 Fe 55.847	27 Co 58.933	28 Ni 58.71	29 Cu 63.54	30 Zn 65.37	31 Ga 69.72	32 Ge 72.59	33 As 74.922	34 Se 78.96	35 Br 79.91	36 Kr 83.80
37 Rb 85.47	38 Sr 87.62	39 Y 88.91	40 Zr 91.22	41 Nb 92.91	42 Mo 95.94	43 Tc (99)	44 Ru 101.07	45 Rh 102.91	46 Pd 106.4	47 Ag 107.87	48 Cd 112.40	49 In 114.82	50 Sn 118.69	51 Sb 121.75	52 Te 127.60	53 I 126.90	54 Xe 131.30
55 Cs 132.91	56 Ba 137.34	Rare earth series	72 Hf 178.49	73 Ta 180.95	74 W 183.85	75 Re 186.2	76 Os 190.2	77 Ir 192.2	78 Pt 195.09	79 Au 196.97	80 Hg 200.59	81 Tl 204.37	82 Pb 207.19	83 Bi 208.98	84 Po (210)	85 At (210)	86 Rn 222
87 Fr (223)	88 Ra (226)	Acti-nide series															

پیوند فلزی

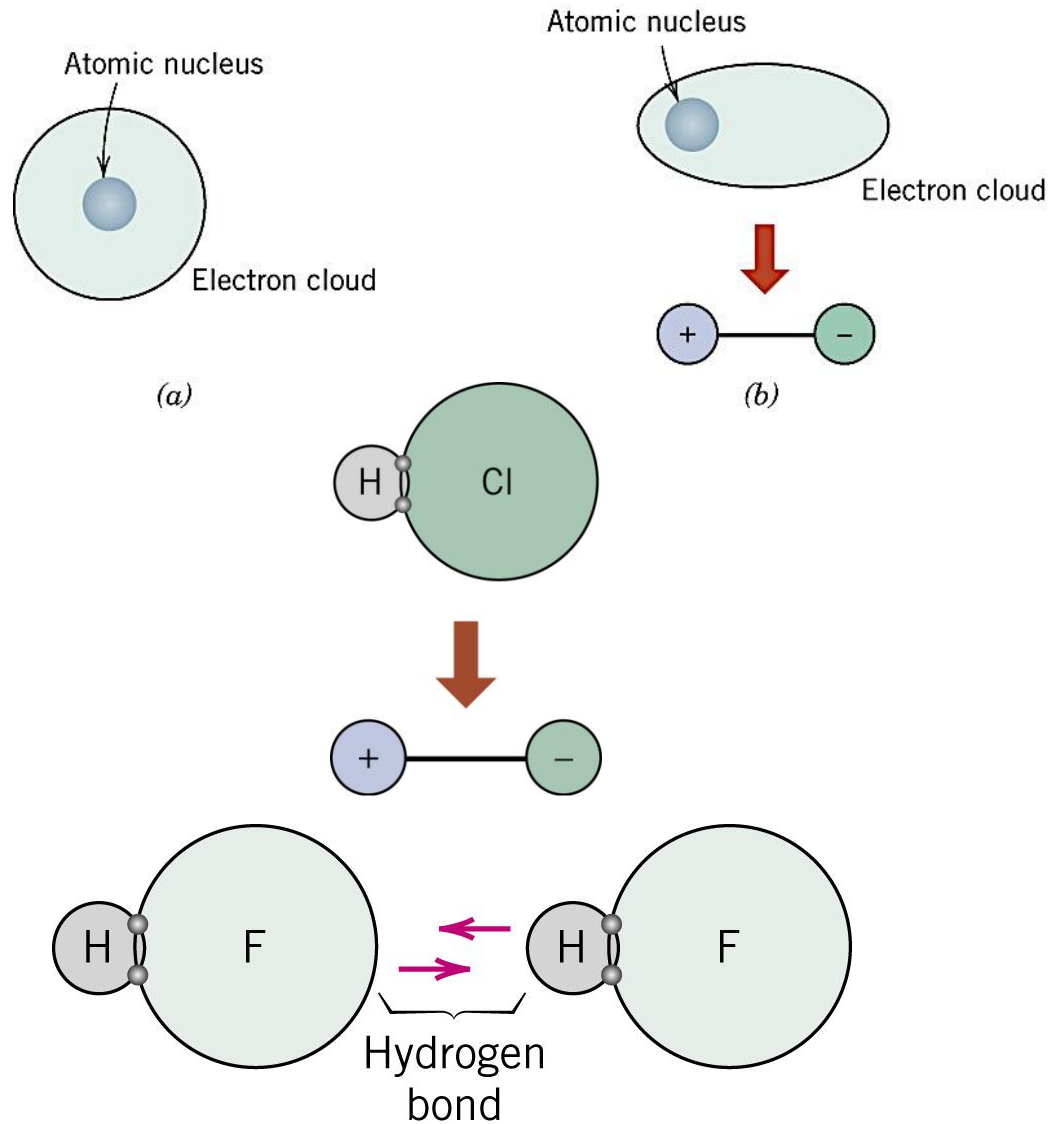

شمایی از پیوند فلزی

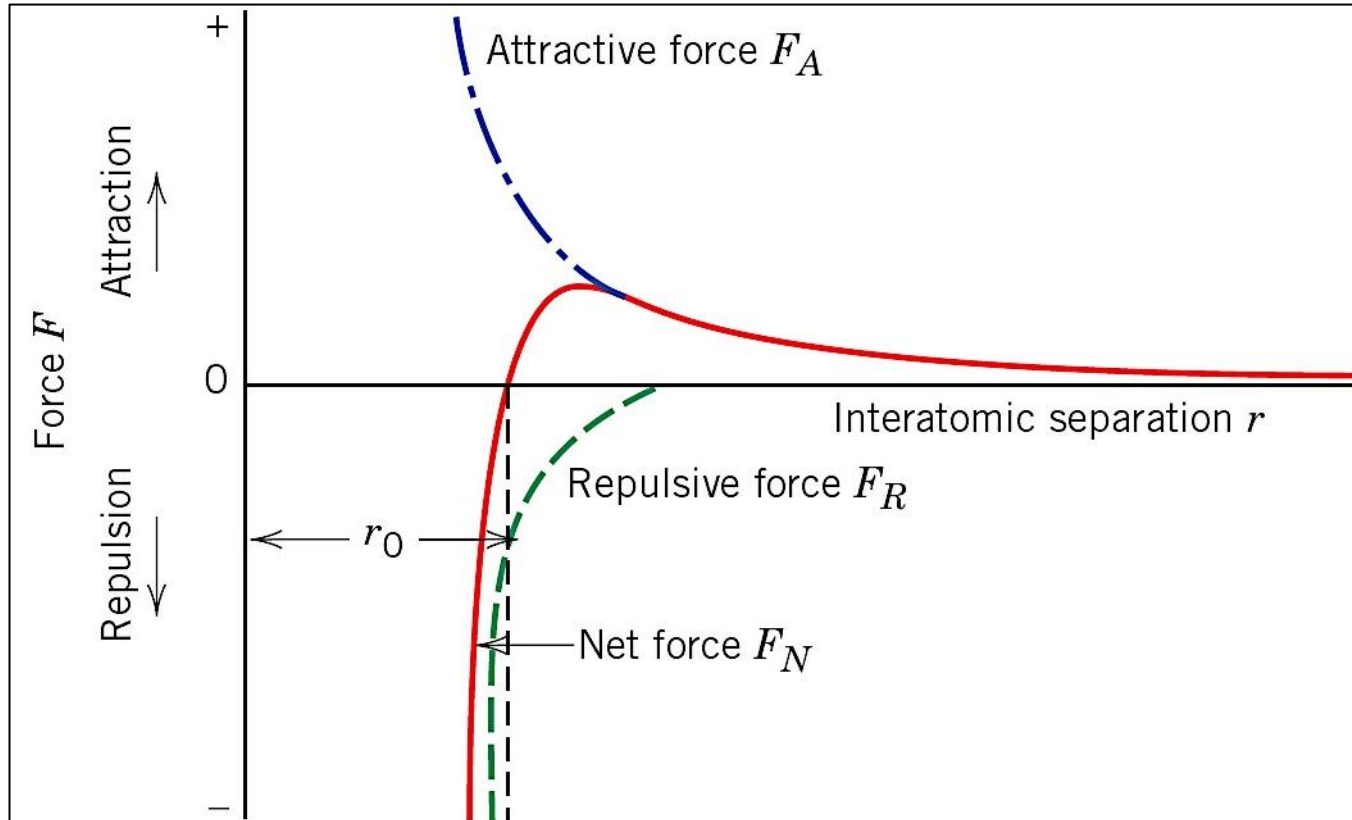
پیوند ثانویه (بین مولکولی)

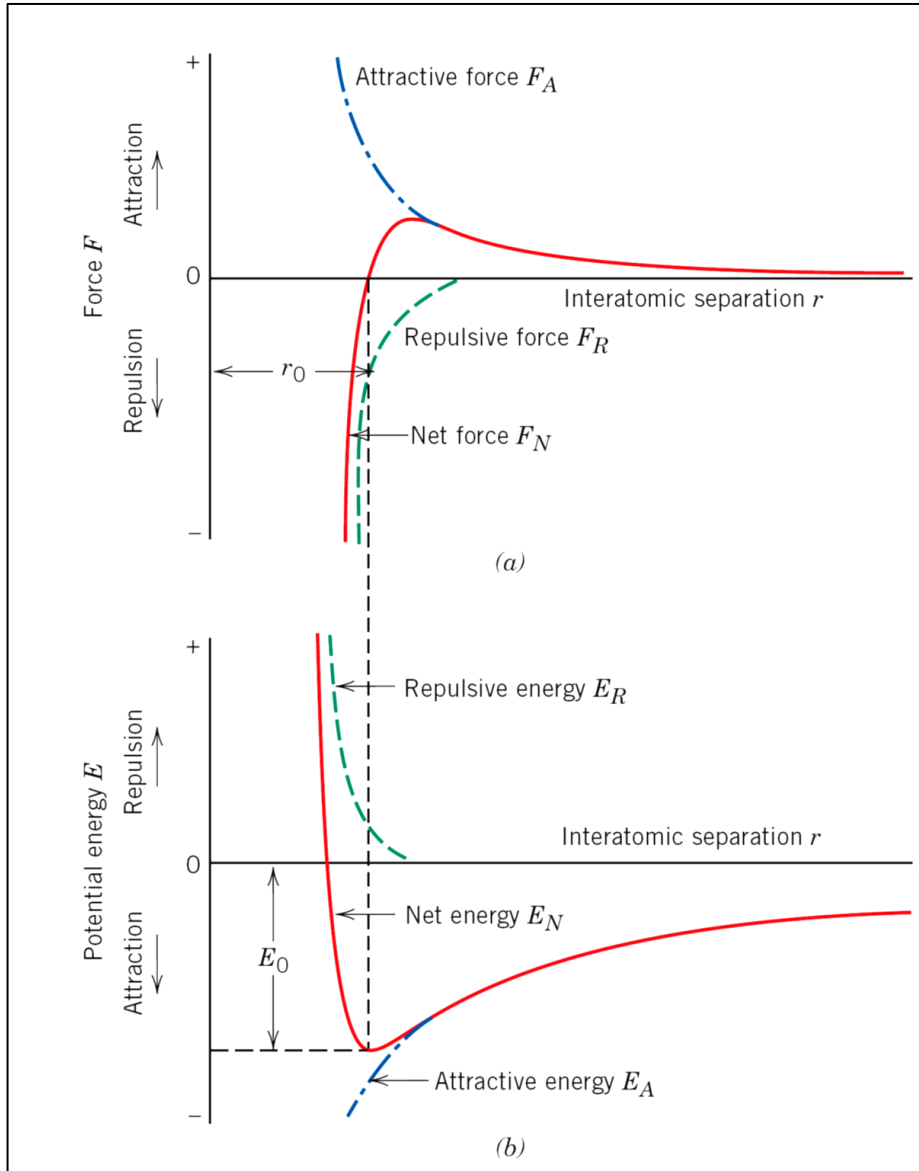
انواع پیوند ثانویه

محاسبه فواصل بین اتمی

انرژی پیوند

انرژی کل

$$E_N = \int_{\infty}^r F_N dr$$

انرژی دافعه

$$= \int_{\infty}^r F_A dr + \int_{\infty}^r F_R dr$$

انرژی جاذبه

$$= E_A + E_R$$

$$E = \frac{K_0 Z_1 Z_2 q^2}{a} + \frac{b}{a^n}$$

انرژی پیوند

- انرژی پیوند تابع نوع پیوند اتمی است:

انرژی پیوندی (کیلوژول)	نوع پیوند
۶۲۵-۱۵۵۰	یونی
۵۲۰-۱۲۵۰	کووالانسی
۱۰۰-۸۰۰	فلزی
۴۰>	واندروالسی

خواص وابسته به انرژی پیوند

- نقطه ذوب: هر چه انرژی پیوند قوی تر، عمق چاه پتانسیل بیشتر، نقطه ذوب بالاتر

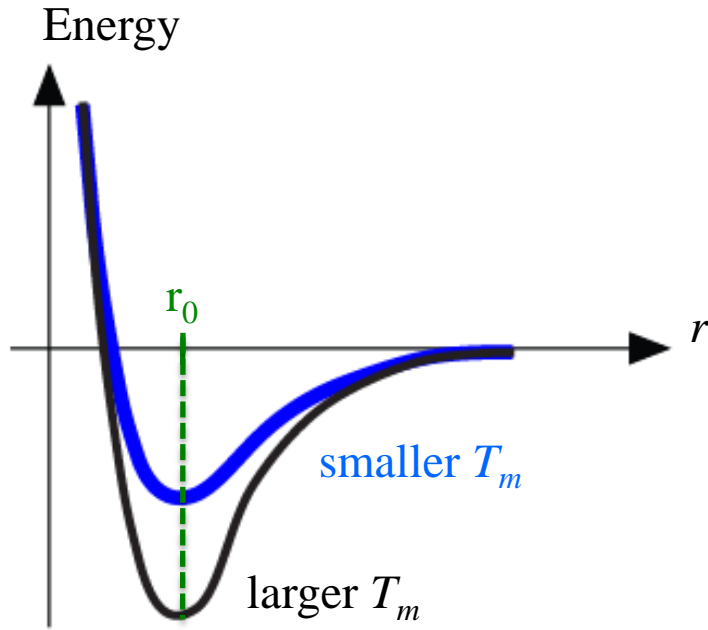
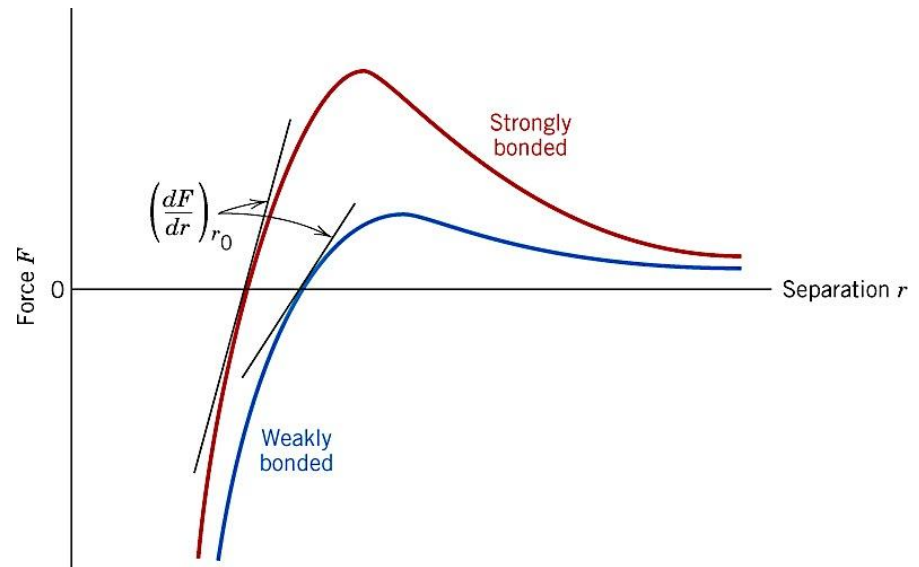
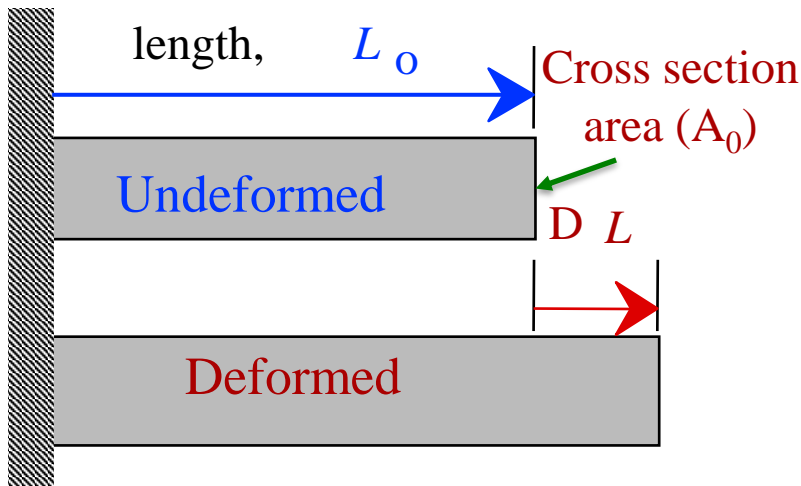

Table 2.3 Bonding Energies and Melting Temperatures for Various Substances

Bonding Type	Substance	Bonding Energy		Melting Temperature (°C)
		<i>kJ/mol</i>	<i>eV/Atom, Ion, Molecule</i>	
Ionic	NaCl	640	3.3	801
	MgO	1000	5.2	2800
Covalent	Si	450	4.7	1410
	C (diamond)	713	7.4	>3550
Metallic	Hg	68	0.7	-39
	Al	324	3.4	660
	Fe	406	4.2	1538
van der Waals	W	849	8.8	3410
	Ar	7.7	0.08	-189
	Cl ₂	31	0.32	-101
Hydrogen	NH ₃	35	0.36	-78
	H ₂ O	51	0.52	0

خواص وابسته به انرژی پیوند

- مدول یانگ: تابعی از مقاومت پیوند اتمی در برابر تغییر فاصله تعادلی اتم ها. (متناسب با شیب نمودار نیروی بین اتمی-فاصله در نقطه r_0)
- هر چه شیب منحنی در فاصله تعادلی بیشتر باشد، مدول یانگ بیشتر است.

Elastic modulus

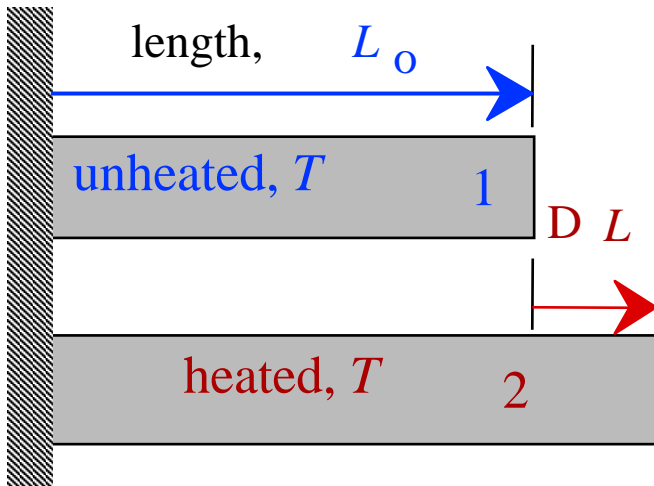
stress

strain

$$\frac{F}{A_0} = E \frac{\Delta L}{L_0}$$

نمودار نیرو-فاصله برای دو ماده با مدول الاستیسیته بالا و پایین

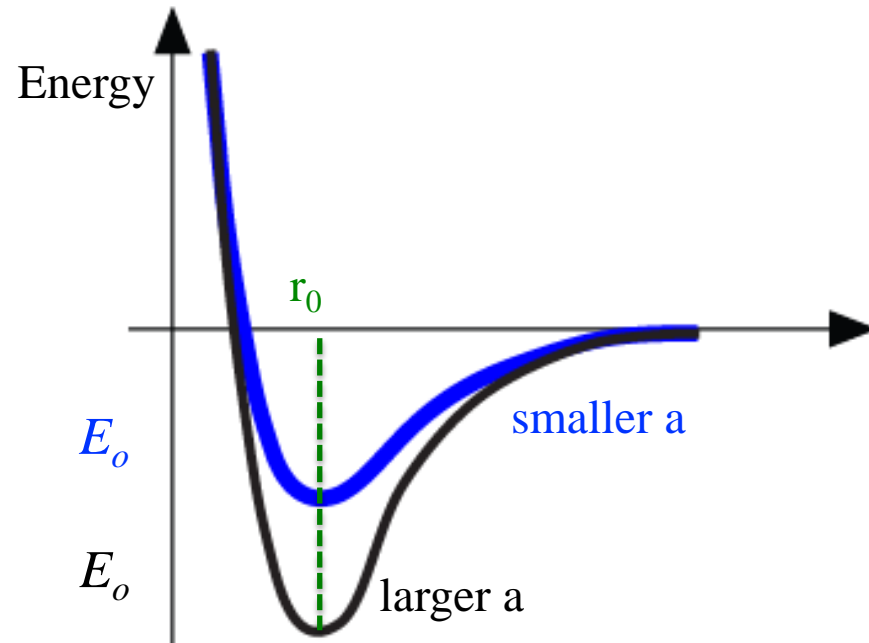
خواص وابسته به انرژی پیوند

جزوه

$$\frac{\Delta L}{L_0} = \alpha \Delta T$$

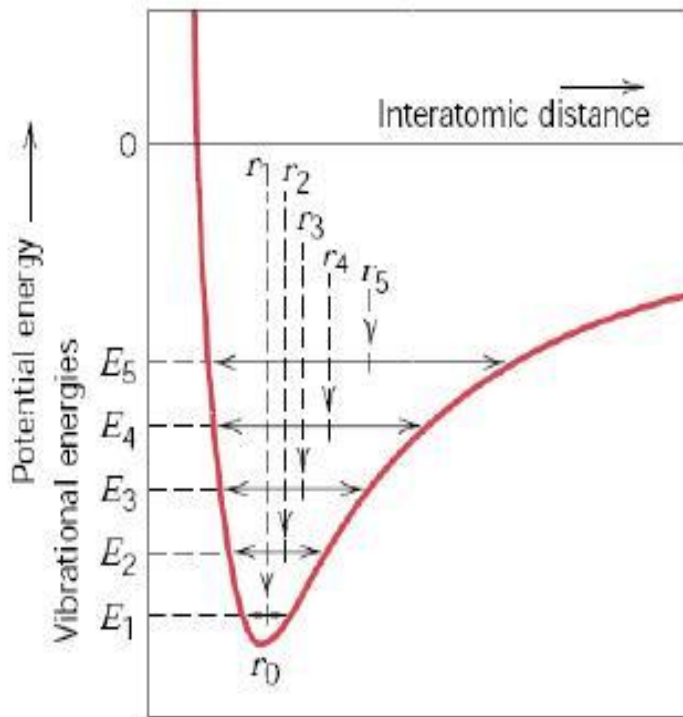
تعریف ضریب انبساط حرارتی

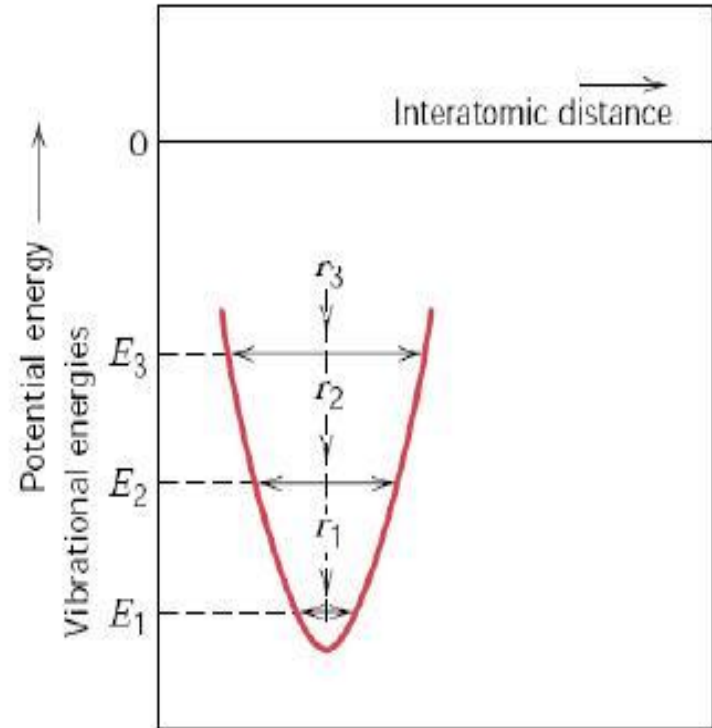
تغییرات انرژی پتانسیل بر حسب فاصله اتمی.

خواص وابسته به انرژی پیوند

- انبساط حرارتی ناشی از انحناى نامتقارن قسمت پایین منحنى انرژی-فاصله است.

(ب)

(الف)

تفاوت منحنى متقارن و نامتقارن